

Mythenkaart over de zorg 2

Welke mythen over de zorg zijn er en wat zijn de feiten?

Mythe

1

Een bezoek aan de huisarts gaat ten koste van het eigen risico

Feit

- Een bezoek aan de huisarts gaat niet ten koste van het eigen risico.
- Als de huisarts extra onderzoek laat doen, zoals bloedonderzoek, gaat dit wel ten koste van het eigen risico.

Mythe

2

Zorgverzekeraars kunnen zelf bepalen voor welke zorg het verplicht eigen risico geldt

Feit

- De overheid bepaalt in een algemene maatregel van bestuur voor welke zorg het verplicht eigen risico geldt.
- Van sommige zorg bepaalt de overheid dat de zorgverzekeraar zelf mag bepalen of deze onder het verplicht eigen risico valt.

Mythe

3

In Nederland betalen burgers een hoge eigen bijdrage voor zorg, vergeleken met andere Europese landen

Feit

- In Nederland betalen burgers in 2021 gemiddeld 517 euro eigen bijdrage, dit staat gelijk aan het Europees gemiddelde.
- Van de 27 landen in de EU betalen burgers in 13 landen een hogere eigen bijdrage dan in Nederland.
- In Nederland betalen mensen minder eigen bijdrage dan in de buurlanden Duitsland (674 euro) en België (855 euro).

Mythe

4

In het Nederlandse zorgstelsel is sprake van vrije marktwerking

Feit

- In het zorgstelsel is sprake van gereguleerde marktwerking, want er zijn regels die de vrije markt beperken.
- Alle mensen die in Nederland wonen of werken zijn bijvoorbeeld wettelijk verplicht een zorgverzekering af te sluiten.
- Zorgverzekeraars zijn verplicht om iedereen te accepteren voor de basisverzekering.
- Zorgverzekeraars mogen geen hogere premie vragen van mensen met een hoog risico op kosten en krijgen hiervoor compensatie.
- De meeste zorgverzekeraars en zorgaanbieders hebben geen winstoogmerk.
- De Nederlandse Zorgautoriteit bepaalt maximumtarieven voor sommige vormen van zorg, zoals de langdurige zorg.
- De groei van de zorgmarkt is gemaximeerd, zoals met de jaarlijkse groei ruimte uit het Integraal Zorgakkoord.

Mythe

5

Steeds minder mensen werken in de zorg

Feit

- Sinds 2016 neemt het aantal werknemers in de zorg toe, tussen 2022 en 2023 met 21 duizend werknemers.
- De uitstroom van werknemers in de zorg neemt ook toe sinds eind 2021, maar is lager dan de instroom.
- Ondanks de toename van werknemers loopt het tekort aan zorgprofessionals op omdat de zorgvraag stijgt.

Mythe

6

Overheid, verzekeraars en de inspectie zijn dé veroorzakers van registratielast in grote zorginstellingen

Feit

- Grote zorginstellingen, zoals ziekenhuizen, veroorzaken 70 procent van de registratielast zelf.
- Voorbeelden hiervan zijn de inefficiënte inrichting van ict-systemen en te gedetailleerde implementatie van regels.
- Externe zorgpartijen veroorzaken 30 procent van de registratielast in grote zorginstellingen.
- Voorbeelden zijn verplichte registraties voor accreditaties en financiële vergoedingen.

Mythe

7

De politiek geeft steeds meer geld uit aan preventie

Feit

- In de afgelopen 20 jaar is het percentage van de zorguitgaven aan preventie gelijk gebleven.
- Tussen 1998 en 2022 lag dit percentage steeds tussen de 2 en 3 procent, behalve in 2021 door uitgaven voor Covid.
- Onder preventie vallen uitgaven voor GGD'en, arbo- en re-integratiediensten en bevolkingsonderzoek.

Mythe

8

Ziekenhuizen geven steeds meer geld uit aan dure geneesmiddelen, doordat deze steeds duurder worden

Feit

- Dure geneesmiddelen zijn geneesmiddelen die per patiënt meer dan 1000 euro per jaar kosten.
- Het aantal gebruikers van dure ziekenhuisgeneesmiddelen steeg tussen 2018 en 2022 met 37 procent tot 387 duizend.
- Per gebruiker van dure ziekenhuisgeneesmiddelen zijn de uitgaven tussen 2018 en 2022 met 15 procent gedaald.
- De totale uitgaven voor dure ziekenhuisgeneesmiddelen zijn tussen 2018 en 2022 met 16 procent gestegen.
- De uitgaven voor dure geneesmiddelen mét patent stijgen terwijl de uitgaven voor dure geneesmiddelen zónder patent dalen.

Mythe

9

De wachtlijsten in de jeugd-ggz zijn zo hoog omdat er te weinig psychologen zijn

Feit

- Een complex samenspel van vele oorzaken leidt tot wachtlijsten in de jeugd-ggz.
- Het tekort aan psychologen is maar één van de oorzaken van de wachtlijsten.
- Wachtlijsten ontstaan mede doordat deze niet centraal worden beheerd, dit leidt tot inefficiënte verdeling van plekken.
- Wachtlijsten ontstaan ook omdat zorgprofessionals geen zicht hebben op behandelmogelijkheden bij andere zorgaanbieders.
- Wachtlijsten ontstaan ook door onvoldoende uitstroom, omdat er geen laagdrempelige nazorg is.

Over deze kaart
Deze kaart beschrijft mythen (misverstanden) en feiten over de zorg in Nederland. De Mythenkaart 2 is samengesteld door de partners van Platform Zó werkt de zorg op basis van twee denksessies, bronnenonderzoek en raadpleging van experts. De bronnen staan op de achterzijde van deze kaart. De Mythenkaart 2 volgt de eerste Mythenkaart uit 2023 op.

Mythenkaart over de zorg 2

Bronnen

Mythe 1

- [Artikel 2.17 lid 1 sub c Besluit Zorgverzekering.](#)
- [Moet ik de huisartskosten zelf betalen?, Rijksoverheid, 2023.](#)

Mythe 2

- [Artikel 21 Zorgverzekeringswet.](#)
- [Besluit Zorgverzekering.](#)

Mythe 3

- [Antwoorden op feitelijke Kamervragen over begrotingsstaten ministerie van VWS \(XVI\) 2024, 12-01-2024.](#)

Mythe 4

- [Zó werkt de zorg in Nederland', Platform Zó werkt de zorg, 2023.](#)
- [Waarom stelt de NZa niet in alle sectoren \(maximum\)tarieven vast?, NZa, 2023.](#)
- [Artikel 5 Wet toelating zorginstellingen.](#)
- [Integraal Zorgakkoord, VWS, 2022.](#)

Mythe 5

- [Opnieuw meer werknemers in zorg en welzijn, ondanks grotere uitstroom, CBS, 2023.](#)
- [Landelijk doorlopend uitstroomonderzoek, RegioPlus, 2020.](#)
- [Arbeidsmarktprofiel van zorg en welzijn in 2022, CBS, 2023.](#)

Mythe 6

- [Registratielast in kaart, Q-Consult zorg, 2019.](#)

Mythe 7

- [Zorguitgaven, CBS Statline, 2023.](#)

Mythe 8

- [GIPDatabank, ZiN, 2022.](#)
- [Kerncijfers intramurale add-on geneesmiddelen en ozp-stollingsfactoren, NZa, 2023.](#)
- [Van grip naar greep, SiRM, 2023.](#)
- [Voortgangsbrief over financiële arrangementen geneesmiddelen, 23-03-2023.](#)

Mythe 9

- [Voortgangsdocument Aanpak Wachttijden januari-juli 2022, Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd, 2022.](#)
- [Een functionele kijk op wachttijden, Ondersteuningsteam Zorg voor de Jeugd, 2022.](#)
- [Nieuwe prognose arbeidsmarkt van de geestelijke gezondheidszorg, AZW, 2023.](#)

